

FREGNARTÆNASTAN CIA

HIN AMERIKANSKA FREGNARTÆNASTAN CIA ER NÚ AFTUR KOMIN UT AT KOYRA, AFTANÁ AT TAÐ ER KOMIÐ FRAM, AT HÖN HEVUR STUÐLAÐ YMISK FELOG VIÐ PENINGI Í OG UTTANFYRI USA.

CIA, IÐ HEVUR NÖGVAN PENING UM HENDUR, HEVUR HAVT EITT STÓRT ORÐ AT SIGA Í TI KALDA KRIGNUM, OG ÞRÖGV VISA AT FREGNARTÆNASTAN HEVUR HAVT STÓRA ÁVRIRKAN Á YMISKAR POLITISKAR HENDINGAR Í ÖÐRUM LONDUM. SÖMULEIÐIS ER CIA SKULÐSEITT FYRI AT REKA SIN EGNA UTTANRIKISPOLITIKK

Avdúkingar, ið þrögu hvussu hin amerikanska fregnartænanastan, CIA, hefur veitt peningaligan stuðul til studentar, universitetsfólk, granskarar og blaðmenn hefur fingið fólk at siggja annarleiðis uppá hesa fregnartænanastu enn fyrr, og hvussu hon arbeiðir, ti tað hefur vist seg, at CIA hefur givið seg í holt við uppgávur, ið kunnu sigast ikki at fella undir tað, sum vanligar verður uppfatað sum njósning.

Avdúkingarnar, ið fyrst kom fram í »Ramberise, hava vist at CIA, tey seinastu 15 árin, hefur fært eitt psykologiskt kriggi. Í hesum psykologiska kriggi hefur fregnartænanastan nýtt menniskju og feløg frá ymiskum umráðum í samfelagnum, men ofta utan at hesi vista av, at tey blivu brúkt av CIA

Avdúkingin

Tá ið tað kom fram, at CIA í mong ár hevði veitt peningaligan stuðul til tað stórsta av teimum amerikansku studentafeløgnum í USA, fóru menn at kanna hesa fregnartænanastu meira.

So við og við kom fram at fregnartænanastan hevði eitt stórt arbeiðs-orki

TÁ IÐ STUÐLANIN BYRJAÐI

Frá amerikanskum keldum er komið fram, at stuðlanin hjá CIA byrjaði í einum tíðarskeiði, tá ið Sovjetsamveldið og onnur eystur-europeisk lond vóru farin undir eitt umfangdát arbeiði, fyri at fáa eitt betri yvirblik yvir tað alheimska studenta- og ungdomsarbeiðið. Hetta var í endanum av 40-umum og í fyrstuni av 50-umum, tá tað kalla kriggið var byrjað.

Meðan studenta- og ungdomsfeløgini í eysturheiminum finga ymiskan figgiarligan stuðul frá teimum, hovdu tey nationalu feløgini í vesturheiminum nógv minni møguleikar at vera umboðaðir á alheimsfundum.

Her var tað at CIA kom inn í bikið, men við loyndarfullum stuði, í summum fornum hava alitismenninir hjá studentafeløgum og øðrum verið greiðir yvir, hvar peningurin kom frá og nakrir alitismenn hava beinleiðis verið njósningar fyri fregnartænanastuna.

HVUSSU STUÐLAR CIA?

Tá ið tað kom fram at fregnartænanastan stuðlaði ymisk feløg, vakti tað miklan ans bæði í USA og uttanfyri. Tað varð sagt, at CIA á henda hátt hevði blandað seg upp í alheims studentafelagið, (International Students Conference) og hevur ISC gjørt av at koyra tað amerikanska studentafelagið út alheimsfelagnum, um nógv góð þrögv fáast til vega um, at amerikanska studentafelagið hefur tikið imóti peningi frá fregnartænanastuni; men

henda granskan eftir þrögvum, ið ISC fer at gera, fer ikki at verða heilt lott, ti, at CIA hefur sjáldan givið beinleiðis stuðul, men hefur istaðin latið peningin óbeinleiðis igjøgnum handilsfyrirtekur, bankar, stovnar og annað.

BLAÐMENN FINGU Í MILJÓN DOLLARS

Tær síðstu vikurnar er ein mynd komin fram av hvorum møguleikum CIA hefur havt at infiltrera seg við hjálp av stórum peningamøgnum.

Talið á privatum feløgum, stovnum og øðrum, sum í árávis hava fingið stuðul frá CIA, eru mong.

Hövuðsfelagið hjá amerikansku blaðmonnum — American News paper Guild — hefur tey seinastu seks árin fingið 1 miljón dollars, og ein partur av hesum peningi er farin til alheimsblaðmannafelagið, sum hefur sætið í Brúxel. Eisini verður sagt, at tað amerikanska fagliga Landsfelagið AFL—CIO hefur fingið stóran stuðul, saman við øðrum felögum.

EINKI ENDURGJALD FYRI STUÐLANINA

Felags fyri tey flestu, ið eru vorðin spurð, hvussu tey hava fingið stuðul frá CIA, er at fregnartænanastan, sjálvdan hefur kravt nakkað endurgjald fyri peningin, ið hon hefur latið, men hóast tað er fastliggið, at ein partur av hövuðsmönnum í teimum felögum, ið hava fingið pening, hava givið við til einki at siga, hvaðan frá peningurin er komin, men tað er klárt, at tað, sum hefur fingið fyri seg, hefur skapað eina atmosferu av samansveiging, ið kundi verið undan sloppin, um teir amerikansku myndugleikarnir frá fyrstan tíð av, hövdu sagt, hvat teir hövdu í hyggi at gera.

Nógv amerikansk blóð halda, at hesar avdúkingar hava fært til eina álitræppu í tí amerikanska samfelagslívinum, og samtíðis sum myndugleikarnir verða

átalaðir fyri teirra arbeiðsgongd, verða eisini tey átalað sum hava tikið imóti peningi, og sostatt komin at taka lut í tí kalda krignum.

JOHNSON GER VART VIÐ SEG

Hvussu stórt arbeiðsøki fregnartænanastan hefur havt, verður ikki lætt at koma framá, ti CIA plagar hvorki at vátta ella avsanna skuldsætingar, ið verður kastaðar teimum fyri.

Johnson forseti hefur sett eina nevnd, ið skal kanna hetta nærri, og skal nevndin millum annað finna fram til, hvussu CIA og aðrar stýrissstovnar best kunnu sleppa undan at órógva hina friu undirvisingina og annað tilíkt. Nógvi bendir á at tað amerikanska stýrið veit, at tað hefur gjørt eitt mistak, men so er spurningurin, hví teir ikki fyri langari tíð síðan hava gjørt nakað fyri at bótta uppá hetta mistak.

Sömuleiðis skal nevndin eisini koma við uppskotum um aðrar leiðir til at dríva njósning uttanlanda.

Av hesum sær ein at Johnson veit, hvar knúturin liggur; men hvorki Truman, Eisenhower, Kennedy ella fyri so vítt eisini Johnson hava higartil greitt at forða, at CIA kemur í ljósmála á ein ódamligan hátt. Eftir øllum at doma er tað so, at fregnartænanastuarbeiðið við øllum sínum loyrdarmálum, lætt sleppur undan at verða kannað.

Av teimum mongu felögum, sum eru í Washington, er altíð ein vandi fyri, at summi verða stórir enn onnur, og tá tað er fyri Central Intelligence Agency viðkom-

Johnson

— fær hann skil á CIA?

andi, er tað ein vandi fyri, at tað skal gerast ein statur í statinum.

UTTANRIKISPOLITIKKURIN HJÁ CIA

Sagan hjá CIA er sagan um eina víttfevandi alheimska tænastu.

Tekur ein nær ymisku uppgávurnar, ið fregnartænanastan hefur fingið, ella hefur tikið sær sjálv, so sæst, at tann peningaliga stuðulin til studentafeløg og onnur, bara er ein brokpartur av tí ið CIA hefur arbeitt við upp igjøgnum tíðina.

Á hvorum stigi CIA forur sín egna uttanrikispolitikk kann óivað

tjakast um. Í øllum fornum hefur Robert F. Kennedy, senatorur forsvarað fregnartænanastuna. Tí sum fyrrverandi lögmláráðharri og bróður fyrrverandi forseta og næsti medarbeiðari hjá honum, millum annað undir »Bay of Pig-kreppuni« í 1961, kennir hann gott til arbeiði hjá CIA. Kennedy forseti segði aftaná »Bay of Pig-hendingina«, at hann ynskí at geva CIA skuldsætingar og gera tey til einkis.

Robert Kennedy sigur í dag at tað er skeiðt at geva CIA skuldsætingar fyri »Bay of Pig-hendingina«.

Robert Kennedy — verjur CIA

ti hefur politikkurin verið skeivur, so er tað stjórnin, ið hefur gjørt tað. Robert Kennedy leggur aftrat: »Vit mugu ikki gloyma, at vit ikki liva í eini dreyrmaverð, men at vit hava við ógvuliga harðar figgindar at gera«.

ARBEIÐIÐ HJÁ CIA

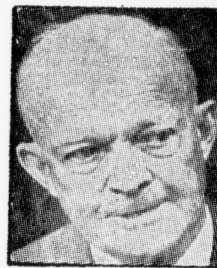
Tað var »tann nationala tryggingin« frá 1947, ið var grundin fyri stovnan av CIA, og tók henda nýggja røsla ymiskar uppgávur uppá seg, ið hövdu við njósning at gera.

CIA er aftaná kriggið vaksið til ein ógvuligan stovn, sum sínum hövuðsskrivstovu í Langley líka uttanfyri Washington D. C., arbeiðir við sínum alheimska njósnaarbeiði.

At skaffa og ætla um ymiskar upplýsingar fyri forsetan er ein av teimum týdingarmestu uppgávum hjá CIA; men fregnartænanastan skal eisini eftir boðum gera onnur arbeiði, og tað er grundin fyri, at tænastan kemur at arbeiða á so mongum økjum, sum hon ger.

Ein veit, at CIA hefur síni egnu flögufeløg. Arbeiðið við sínum egnum handilsfyrirtekum og hefur eggar radiostöðir — alt hetta sum eitt líð í fregnartænanastuni.

Í Landsynnings-Asíu, Miðeystri og Latin-Ameríka hava agentar hjá CIA í árávis verið blandaðir uppí politiskar og hernaðarligar hendingar, og verið eitt amboð fyri amerikanska uttanrikispolitikkinn — og

Dwight D. Eisenhower — visti hann einki?

munnu hesar avdúkingar hava skaðað undomið hjá USA hóast CIA hefur gjørt eitt stórt arbeiði fyri Ameríka.

DOMI UM ARBEIÐIR HJÁ CIA UTTANFYRI USA

Sum domir uppá uttanrikispolitiska arbeiði hjá CIA kann nevast: Mossadeq-kreppan í Persia 1953, upplæggingin í Indonesien 1958, Guatemala 1954 og endaliga »Bay of Pigs-hendingin« í 1961. Undir stríðnum ímillum sjálin og nationalistin Mossadeq, sum hevði nationaliserað oljuidnaðin í landinum stuðlaði USA hin fyrst nevnda. Undir ófriðinum í Teheran á sumri 1953 hövdu CIA-agentar eitt stórt orð at siga, og fólkid hjá sjálinum vóru stuðlaði frá amerikanskari síðu. Í Indonesien varð flogskiparin Allen L. Pope skotin niður aftaná, at hann við sínum B-26 flogfari hevði humbað ein flogvøll á oynni Ambon. Pope fleg út í falkskýggi, men varð tikið til fanga av monnum hjá Sukarono. Sostatt var tað ringt hjá USA at nokta at teir ikki logdu uppí innanlendis stríð.

Í Guatemala hevði CIA nógv at siga í kvettinum sum forði til, at forsetin Jacob Arbenz Fall, og í »Bay of Pigs« í apríl 1961 vóru teir amerikonsku dreyrnarnir um at koyra Castro frá tí stórt vónbrót. Men samtíðis kom fram á hvorum stigi CIA hevði spælt sítt egnu spæl millum teir kubansku flóttarmenninar og lumpa teir.

Cubanarnir, ið hövdu ligið í venjarlegu í Mið-Ameríka finga tað uppfatan, at teir vildu verða fult uti stuðlaðir av USA, og at teir skuldu verða stuðlaðir av flogflotum líka so væl sum við hermönnum, tá ið innrásin var komin í gongd. B-26 flogflot sum vóru flogin av flóttar-kubanarum og av amerikanskum CIA-flogskiparum lupu á Kuba, men CIA fekk hetta alopið at siggja soleiðis út, at tað bara vóru kubansk flogflot við kubanskum flogskiparum, ið tóku lut í bumbingini, og somu søgu fekk veru-uttanrikisráðharrin Harland Cleveland at vita, tá ið hann spurdi fregnartænanastuna um hendingina.

Hin kendi amerikanski flogskiparin Gary Powers var við sínum U-2-flogfari, eftir boðum frá CIA, eina njósnaferð yvir Sovjetsamveldinum, tá ið flogflot hansara varð niðurskotið í 1960.

Róðuna til ta 20. kongressina í 1956, sum Khrusjov helt, kláraði CIA at fáa fatur í Laos, í Burma, í Suður-Vietnam og mon

(Framhald á 4. síðu)